

सर्व मंत्रालयीन विभाग / त्यांचे प्रशासकीय
नियंत्रणाखालील सर्व विभाग / कार्यालये
यांनी विभागाची संकेतस्थळे ही
दिव्यांगांच्या दृष्टीने सुगम्य करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
दिव्यांग कल्याण विभाग,
शासन परिपत्रक क्रमांक : दिव्यांग-२०२४ / प्र.क्र.११४/ दि. क. २
३१,३२,३५ “ए” विंग, मित्तल टॉवर, तिसरा मजला
बॅरिस्टर रजनी पटेल मार्ग, नरिमन पॉईंट, मुंबई- ४०००२१.
दिनांक : १२ जुलै, २०२४.

वाचा :

- १) दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६
- २) मानकीकरण परीक्षण तथा गुणवत्ता प्रमाणन निदेशालय, इलेक्ट्रॉनिकी और सूचना प्रौद्योगिक मंत्रालय, यांचे पत्र क्र STQC/IT& Gov /wqc /२०२२, दिनांक १५ डिसेंबर, २०२३.
- ३) भारत सरकार , सामाजिक न्याय व अधिकारिता मंत्रालय, दिव्यांगजन सशक्तीकरण, विभाग, यांचे पत्र क्र. D.O.No.I-१५/२०/२०२२-AIC , दिनांक १६ जानेवारी, २०२३.
- ४) भारत सरकार, इलेक्ट्रॉनिकी और सूचना प्रौद्योगिक मंत्रालय, यांचे पत्र क्र N-३३/१/ २०२३-eGov, दिनांक १४ फेब्रुवारी, २०२४.

शासन परिपत्रक :-

शासकीय विभाग / कार्यालयांची संकेतस्थळे ही कोणत्याही प्रकारच्या धोक्यापासून सुरक्षित राहण्यासाठी, अधिकाधिक व्यक्तींसाठी सुगम्य करण्यासाठी, सेवा प्रदानाची हमी देण्यासाठी तसेच सुधारित GIGW ३.० (Guidelines for Indian Government Websites) यांच्या मार्गदर्शक तत्वांचे अनुपालन होण्याच्या दृष्टीने मानकीकरण परीक्षण तथा गुणवत्ता प्रमाणन निर्देशालय (STQC) यांनी सुधारित Website Quality Certification Scheme (WQCS) तयार केली आहे. संकेतस्थळावरील माहिती प्राप्त करण्याच्या संधीमुळे समाजातील दिव्यांगांसहित प्रत्येक व्यक्तीस अनेक प्रकारच्या संधी उपलब्ध होत असतात. सबब सर्व शासकीय कार्यालये, स्वायत्त संस्था इ. यांची संकेतस्थळे / ॲप्स, मानकीकरण परीक्षण तथा गुणवत्ता प्रमाणन निर्देशालय (STQC) यांच्या Website Quality Certification Scheme (WQCS) अंतर्गत GIGW ३.० च्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार तपासून व प्रमाणित करून घेण्याबाबत वाचा-२ येथील पत्रान्वये कळविण्यात आले आहे. तसेच केंद्र शासनाच्या दिव्यांग व्यक्ती हक्क नियम, २०१७ च्या कलम १५ (१) (सी) अनुसार सर्व शासकीय कार्यालयांची संकेतस्थळे GIGW ३.० च्या तसेच यामध्ये वेळोवेळी होणाऱ्या सुधारित मार्गदर्शक तत्वांनुसार योग्य असल्याबाबत खातरजमा करून घेणे आवश्यक आहे. मा. सर्वोच्च न्यायालयात दाखल करण्यात आलेल्या रिट याचिका क्र. २४३ / २००५ मध्ये मा. न्यायालयाने दिलेल्या निर्देशानुसार सर्व शासकीय कार्यालयांची संकेतस्थळे ही सुगम्यतेबाबतचे निकष पूर्ण करणारी असणे आवश्यक आहे. सबब संबंधित संकेतस्थळे ही दिव्यांगांच्या दृष्टीने सुगम्य आहेत किंवा कसे यासंदर्भात GIGW Audit करून घेण्याबाबत वाचा-३ येथील पत्रान्वये निदेश देण्यात आले आहेत.

सबब सर्व मंत्रालयीन विभाग/ त्यांचे नियंत्रणाखालील सर्व कार्यालये स्वायत्त संस्था इत्यादींनी केद्र शासनाने दिलेल्या निदेशानुसार संकेतस्थळे दिव्यांग तसेच इतर सर्व व्यक्तींसाठी सुगम्य त्याचप्रमाणे इतर सर्व निकष पुर्ण करणारी असल्याबाबत खातरजमा करुन घेण्यात यावी. त्यासाठी संदर्भाकीत केंद्र शासनाने वेळोवेळी नामनिर्देशित केलेल्या कंपन्यांची सेवा आवश्यकतेप्रमाणे उपलब्ध करुन घेण्यात यावी. तसेच वरील सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०२४०७१५१२५७५७०५३५ असा आहे. तसेच सदर शासन परिपत्रक डिजिटल स्वाक्षरीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नांवाने,

(वि. पुं. घोडके)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :

- १) मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई,
- २) मा. सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
- ३) मा. अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
- ४) मा. विरोधी पक्षनेता विधानपरिषद / विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
- ५) मा. उपसभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
- ६) मा. उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
- ७) सर्व सन्माननीय विधानपरिषद / विधानसभा सदस्य व संसद सदस्य,
- ८) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव / सचिव,
- ९) मा. उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव,
- १०) अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- ११) मंत्रालयाच्या नियंत्रणाखालील सर्व विभाग / कार्यालय प्रमुख,
- १२) सर्व महानगरपालिका / नगरपालिका,
- १३) सर्व जिल्हा परिषदा / पंचायत समित्या / ग्रामपंचायती,
- १४) मा. राज्यमंत्री (सामाजिक न्याय) यांचे खाजगी सचिव,
- १५) मा. मुख्य सचिव यांचे उपसचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०००३२,
- १६) आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, पुणे,
- १७) सर्व प्रादेशिक उप आयुक्त, समाज कल्याण विभाग,
- १८) सर्व सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण विभाग,
- १९) सर्व जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, जिल्हा परिषद,

- २०) भारतीय जनता पार्टी, महाराष्ट्र प्रदेश, सी.डी.ओ. बॅरेक नं. १, योगक्षेमसमोर, वसंतराव नाईक चौक, नरिमन पॉइन्ट, मुंबई ४०० ०२१,
- २१) इंडियन नॅशनल काँग्रेस, महाराष्ट्र प्रदेश, काँग्रेस (आय) समिती, टिळक भवन, काकासाहेब गाडगीळ मार्ग, दादर, मुंबई ४०० ०२५,
- २२) राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टी, राष्ट्रपती भवन, फ्री प्रेस जर्नल मार्ग, नरिमन पॉइन्ट, मुंबई ४०००२१,
- २३) शिवसेना, शिवसेना भवन, गडकरी चौक, दादर, मुंबई ४०० ०२८,
- २४) बहुजन समाज पार्टी, महाराष्ट्र कमिटी, जनशक्ती हॉल, ग्लोब मिल पॅलेस, वरळी, मुंबई ४०००१३,
- २५) भारतीय कम्युनिस्ट पार्टी, महाराष्ट्र कमिटी जनशक्ती हॉल, ग्लोब मिल पॅलेस, वरळी, मुंबई ४०० ०१३,
- २६) भारतीय कम्युनिस्ट (मार्क्सवादी) पार्टी, महाराष्ट्र कमिटी, जनशक्ती हॉल, ग्लोब मिल पॅलेस, वरळी, मुंबई ४०० ०१३,
- २७) महाराष्ट्र नवनिर्माण सेना, राजगड, मातोश्री टॉवर, शिवाजी पार्क, दादर, मुंबई ४७०० ०२८,
- २८) निवड नस्ती.